

Kulturutskottets betänkande 2018/19:KrU14

Public service-frågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 om bl.a. formerna för uppdraget till radio och tv i allmänhetens tjänst, uppdragets innehåll, frågor om sponsring och nordiskt samarbete.

I betänkandet finns åtta reservationer (M, SD, C, KD) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden	9
Uppdrag till public service	9
Finansiering av public service	11
Sponsring av program	13
Konkurrensförhållanden	15
Ägandeförhållanden	17
Journalistiskt uppdrag	18
Nordiskt samarbete	20
Det svenska språkets ställning	21
Representation i programföretagens verksamhet	22
Reservationer	23
1. Uppdrag till public service, punkt 1 (SD)	23
2. Balansering av medlen på public service-kontot, punkt 3 (M)	24
3. Sänkt public service-avgift, punkt 4 (M, KD)	24
4. Sponsring av program, punkt 6 (M, KD)	25
5. Ägandeförhållanden, punkt 8 (SD)	26
6. Journalistiskt uppdrag, punkt 9 (C)	26
7. Nordiskt samarbete, punkt 10 (SD)	27
8. Representation i programföretagens verksamhet, punkt 12 (SD)	28
Särskilt yttrande	30
Finansieringsform, punkt 5 (SD)	30
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Uppdrag till public service

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall
(båda M) yrkandena 1, 3 och 4,

2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:1692 av Edward Riedl (M) och

2018/19:1749 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (SD)

2. Kostnader för public service

Riksdagen avslår motion

2018/19:1749 av Sten Bergheden (M) yrkande 3.

3. Balansering av medlen på public service-kontot

Riksdagen avslår motion

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 15.

Reservation 2 (M)

4. Sänkt public service-avgift

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 17 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 11.

Reservation 3 (M, KD)

5. Finansieringsform

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 3 och

2018/19:2966 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 1.

6. Sponsring av program

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 16 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 12.

Reservation 4 (M, KD)

7. Konkurrensförhållanden

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:872 av Edward Riedl (M),

2018/19:1191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall
(båda M) yrkande 2,

2018/19:1690 av Edward Riedl (M),

2018/19:1691 av Edward Riedl (M),
2018/19:1693 av Edward Riedl (M) och
2018/19:2966 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 2.

8. Ägandeförhållanden

Riksdagen avslår motionerna
2018/19:401 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2–4,
2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och
2018/19:2966 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 3.

Reservation 5 (SD)

9. Journalistiskt uppdrag

Riksdagen avslår motionerna
2018/19:870 av Edward Riedl (M),
2018/19:1694 av Edward Riedl (M),
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 22 och
2018/19:2460 av Lars Beckman (M).

Reservation 6 (C)

10. Nordiskt samarbete

Riksdagen avslår motionerna
2018/19:339 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4 och
2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 7 (SD)

11. Det svenska språkets ställning

Riksdagen avslår motion
2018/19:1351 av Runar Filper (SD) yrkande 1.

12. Representation i programföretagens verksamhet

Riksdagen avslår motion
2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 8 (SD)

Stockholm den 4 april 2019

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (L), Vasiliki Tsouplaki (V), Lawen Redar (S), Hans Hoff (S), Annicka Engblom (M), Lars Mejern Larsson (S), Per Lodenius (C), Ann-Britt Åsebol (M), Angelika Bengtsson (SD), Anna Wallentheim (S), Roland Utbult (KD), Åsa Karlsson (S), Jonas Andersson i Linköping (SD), Anna Sibinska (MP), Viktor Wärnick (M), John Weinerhall (M) och Cassandra Sundin (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 34 yrkanden från allmänna motionstiden 2018/19 som gäller formerna för uppdraget till radio och tv i allmänhetens tjänst, uppdragets innehåll, frågor om sponsring och nordiskt samarbete. Motionsförslagen finns i bilagan.

De tre programföretagens verkställande direktörer informerade utskottet om sina respektive verksamheter under hösten 2018: Sveriges Radio AB vid utskottets sammanträde den 22 november, Sveriges Television AB vid utskottets sammanträde den 25 oktober och Sveriges Utbildningsradio AB vid utskottets sammanträde den 6 november.

Bakgrund

Nationella mål, författningar och regleringar inom medieområdet

Mediepolitiska mål

De riksdagsbeslutade målen för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald och massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Aktuell lagstiftning

- lagen (2018:93) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst
- radio och tv-lagen (2010:696)
- lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler.

Sändningstillstånd

Nuvarande sändningstillstånd för Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) samt Sveriges Utbildningsradio AB (UR) avser perioden den 1 januari 2014–31 december 2019.

Programföretagens verksamhet ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Regeringen anför att det är särskilt viktigt att SR och SVT slår vakt om programområden som är betydelsefulla för allmänintresset.

Anslagsvillkor

Regeringen fattar årligen beslut om anslagsvillkor som reglerar programföretagens användning av de tilldelade avgiftsmedlen.

Medelstillsdelningen för 2019 uppgår till totalt ca 8,4 miljarder kronor, varav SR tilldelas ca 3 miljarder kronor (35 procent), SVT ca 5 miljarder kronor (60 procent) och UR ca 0,5 miljarder kronor (5 procent) (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:KrU1, rskr. 2018/19:97).

Parlamentariska public service-kommittén

Parlamentariska public service-kommittén (2016:06) fick i uppdrag att analysera villkoren för radio och tv i allmänhetens tjänst och föreslå nödvändiga förändringar för att skapa fortsatt goda förutsättningar för verksamheten. Kommitténs uppdrag var att föreslå ett långsiktigt hållbart och solidariskt finansieringssystem för radio och tv i allmänhetens tjänst (dir. 2016:111). I juni 2017 fick kommittén tilläggsdirektiv som utvidgade uppdraget till att omfatta hur en ändamålsenlig reglering för radio och tv i allmänhetens tjänst i ett nytt medielandskap kan utformas på kort och lång sikt (dir. 2017:73). Bedömningar och förslag skulle med utgångspunkt i verksamhetens stora betydelse i en tid av omvälvande medieutveckling syfta till att upprätthålla programföretagens integritet och oberoende.

I delbetänkandet Finansiering av public service – för ökad stabilitet, legitimitet och stärkt oberoende (SOU 2017:79) redovisade kommittén uppdraget om finansieringssystemet och de delar av uppdraget som rörde hur verksamhetens oberoende kan stärkas.

I slutbetänkandet Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar (SOU 2018:50) redovisade kommittén uppdraget att föreslå en ändamålsenlig reglering i ett nytt medielandskap.

Båda betänkandena remitterades och slutbetänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringens propositioner

I november 2018 behandlade riksdagen proposition 2017/18:261 Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för public service om bl.a. ny finansieringsform för radio och tv i allmänhetens tjänst (bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24).

Regeringen avser att i juni 2019 lämna en proposition om nya villkor för public service 2020–2025.

Andra utredningar inom medieområdet

I juni 2018 gav regeringen en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att utreda vissa frågor på tryck- och yttrandefrihetens område (dir. 2018:51). Syftet med utredningen är att åstadkomma ett ändamålsenligt grundlagsskydd för tryck- och yttrandefriheten. Kommittén ska bl.a. analysera om programföretagens oberoende är tillräckligt garanterat genom nuvarande reglering i grundlag och i vanlig lag och annars överväga om oberoendet kan och bör

stärkas ytterligare genom ändringar i grundlag. Kommittén ska också överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för radio och tv i allmänhetens tjänst som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 26 augusti 2020 (Justitiedepartementet). Konstitutionsutskottet har till uppgift att i riksdagen bereda ärenden som rör grundlagarna.

Regeringen har vidare tillsatt en utredning för att göra en översyn av radio- och tv-lagen (2010:696) för att bl.a. genomföra ändringar i de gemensamma europeiska reglerna i det s.k. AV-direktivet. Utredningens direktiv omfattar också frågor kopplade till det förslag som branschorganisationen Utgivarna presenterat om ett utökat medieetiskt självregleringssystem (dir. 2018:55). Uppdraget ska redovisas senast den 17 augusti 2019 (Kulturdepartementet).

Utskottets överväganden

Uppdrag till public service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om formerna för uppdraget till public service och dess innehållsuppdrag med hänvisning till pågående arbete med att formulera sändningstillstånd för programföretagen under perioden 2020–2025.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) yrkar i motion 2018/19:1191 att grundförutsättningarna för public service, dvs. dess oberoende och självständighet, bör säkerställas (yrkande 1) och att public service-uppdraget som sådant bör renodlas (yrkande 3). Motionärerna anför att det i begreppet public service ryms att verksamheten bedrivs självständigt i förhållande till politiska, kommersiella och andra intressen i samhället. Vidare menar motionärerna att public service-uppdragets fokus bör ligga på samhällsprogram snarare än stora underhållningsatsningar. I samma motion yrkande 4 vill motionärerna att regeringen ska sträva efter att formulera programföretagens uppdrag på ett sätt som inte begränsar dem till specifika tekniska distributionskanaler. Motionärerna anför att t.ex. webbtjänster bör räknas in i uppdraget.

I motion 2018/19:1749 vill Sten Bergheden (M) yrkande 1 ha en bättre granskning av public service. Motionären anför att public service ska vara opolitiskt och ge samhällsinformation på ett säkert och opartiskt sätt. Motionären menar att allt fler upplever att så inte sker och att förtroendet för programföretagen urholkas. I samma motion yrkande 2 anføres att regeringen bör se över vilka verksamheter som ska ligga inom public services uppdrag. Motionären menar att en grundlig utredning bör göras av public services sätt att arbeta och förmedla samhällsinformation.

Edward Riedl (M) yrkar i motion 2018/19:1692 på att sändningstillståndet för Sveriges Television AB bör granskas för att tydliggöra vad programföretagets roll inom public service är och hur den ska brukas.

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:1642 yrkande 1 att regeringen bör tillsätta en större utredning för en modernisering av public service som system. Motionärerna menar att systemet behöver reformeras för att uppnå en högre trovärdighet, bl.a. utifrån förändringar i mediekonsumtionen men också utifrån vikande förtroendesiffror bland allt fler grupper.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att det finns en bred politisk enighet om public services centrala betydelse för vårt demokratiska samhälle. Utskottet vill åter betona att en verksamhet, som med god kvalitet utför granskning av samhällets maktbärande, speglar förhållanden i hela landet samt bedriver en omfattande barn-, folkbildnings- och kulturverksamhet, bidrar till välinformerade och nyfikna medborgare. Detta utgör i sig en nödvändig bas i en välfungerande demokrati (bet. 2018/19:KrU2).

Utskottet konstaterar att fokus i uppdraget till Parlamentariska public service-kommittén var frågor som följer av medieutvecklingen, dvs. hur uppdraget ska ges, vilka tjänster som ska erbjudas och hur utbudet ska nå ut till hela befolkningen (dir. 2017:73). Utskottet noterar också att kommittén drog slutsatsen att det framför allt är det förändrade sättet på vilket publiken tar del av innehåll och den ökade internationella konkurrensen som innebär stora utmaningar för programföretagen att uppfylla sina innehållsuppdrag (SOU 2018:50). Utskottet noterar särskilt att utgångspunkten för kommitténs förslag är principen om public service som en demokratisk angelägenhet för alla och att uppdragets utformning har en central betydelse för public services legitimitet.

Utskottet har i sammanhanget tagit del av kommitténs förslag om bl.a. användning och utveckling av olika distributionsplattformar och säkerhetsfrågornas betydelse vid användning av digitala tjänster. Kommittén betonade också public services folkbildande uppdrag och att de tre programföretagen bör fortsätta sitt arbete inom medie- och informationskunnighet.

Utskottet har gjort bedömningen att lagen (2018:93) om finansiering av radio- och tv i allmänhetens tjänst som trädde i kraft den 1 januari 2019, bidrar till att främja programföretagens oberoende. Public service-avgiften avser nu enbart programverksamhet och inte administration av avgiften. Riksdagens beslut om medelstillsättning avser hela tillståndsperioden istället för årliga beslut. Även beslutet att den som är verksam som riksdagsledamot inte får vara styrelseledamot i förvaltningsstiftelsen, bidrar till att värna programföretagens integritet. Utskottet menar att dessa förändringar sammantaget bidrar till att stärka systemets legitimitet (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr 2017/18:24), se även avsnitten Finansiering av public service och Ägandeförhållanden.

Utskottet noterar vidare att regeringen aviserat en proposition i juni 2019 – Nya villkor för public service 2020–2025. Utskottet finner därför inga skäl att föregå propositionen och arbetet med att utarbeta nästa sändningstillstånd för perioden 2020–2025. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:1191 (M) yrkandena 1, 3 och 4, 2018/19:1642 (SD) yrkande 1, 2018/19:1692 (M) och 2018/19:1749 (M) yrkandena 1 och 2.

Finansiering av public service

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om public services ekonomi, finansieringsformer och avgiftens storlek med hänvisning till bestämmelser i lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst som trädde i kraft den 1 januari 2019 samt till pågående arbete.

Jämför reservation 2 (M) och 3 (M, KD) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Sten Bergheden (M) anför i motion 2018/19:1749 yrkande 3 att regeringen bör se över ekonomin för public service. Motionären ställer frågan om man kan sänka kostnaderna för public service genom att t.ex. halvera antalet kanaler, se över ekonomin och förtydliga public services uppdrag.

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i motion 2018/19:2862 yrkande 15 att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att tillgångarna på public service-kontot balanseras årligen samt justeras automatiskt. Motionärerna menar att nuvarande finansieringsmodell innebär att det finns en möjlighet att ett överskott byggs upp på public service-kontot om intäkterna överstiger den medelstilldelning som anges i sändningstillståndet. I samma motion yrkande 17 anför motionärerna att de medel som frigörs när Radiotjänst i Kiruna AB (Rikab) läggs ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna. Roland Utbult m.fl. (KD) har ett likalydande förslag i motion 2018/19:2904 yrkande 11.

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:1642 yrkande 3 att saklighet och opartiskhet inom public service behöver säkras innan en ny skatt kan införas och vinna folklig förankring och legitimitet.

Martin Kinnunen (SD) anför i motion 2018/19:2966 yrkande 1 att public service ska finansieras inom statsbudgeten och inte genom skatt. Motionären menar att ingen annan verksamhet har frikort när det kommer till finansiering och att public service måste prövas gentemot alla andra samhällsnyttiga verksamheter.

Bakgrund

Den 1 januari 2019 trädde lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst i kraft (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24). Detta innebär bl.a. att tidigare radio- och tv-avgift har ersatts med en individuell public service-avgift.

Utgångspunkten är att programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) även i

fortsättningen ska ha finansiella förutsättningar att utveckla en oberoende verksamhet med hög legitimitet, kvalitet och relevans i det moderna medielandskapet. Public service-avgiften ska betalas av den som är obegränsat skattskyldig, har fyllt 18 år och har en beskattningsbar förvärvsinkomst. Skatteverket ansvarar för att ta in avgiften.

Utskottets ställningstagande

Den 14 november 2018 beslutade riksdagen om lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Det tidigare finansieringssystemets legitimitet hade under en längre tid urholkats på grund av medieområdets tekniska omvandling, vilket motiverade att systemet med en radio- och tv-avgift baserad på tv-innehav frångicks. Public service är en demokratisk kollektiv nytthet som gynnar alla medborgare, oavsett om utbudet konsumeras eller inte. Därför är det viktigt att alla medborgare bidrar till finansieringen av public service och att programföretagen förvaltar uppdraget och medlen på ett sådant sätt att utbudet verkligen blir till radio- och tv-sändningar i allmänhetens tjänst.

Avgiftens storlek bör ses över inför tillståndsperioden 2020 för att säkerställa att avgiftsmedlen varken över- eller understiger den medelstildelning som riksdagen beslutar för programföretagen (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24). För 2019 uppgår medelstildelningen till totalt 8,4 miljarder kronor (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:KrU1, rskr. 2018/19:97). Skatteverket beräknar den individuella avgiften till maximalt 1 347 kronor per individ under 2019.

Utskottet kan konstatera att avvecklingen av Rikab kommer att innebära minskade kostnader för programföretagen. Den parlamentariska public service-kommittén drog i sitt slutbetänkande slutsatsen att bolagen bör få behålla de medel som i dagsläget avsätts för Rikabs verksamhet. Det skulle enligt kommittén innebära att SR, SVT och UR årligen förstärks med 50–60 miljoner kronor, 90–100 miljoner kronor respektive 7–10 miljoner kronor. Medlen ska i så fall täcka vad kommittén menade är nödvändiga investeringar för att öka kvaliteten och säkerheten när det gäller programföretagens program och tekniska tjänster i bl.a. onlinemiljön och då särskilt SVT:s program. SR uppges ha ökade kostnader för den kompletterande verksamhet som bedrivs i Berwaldhallen. Kommittén föreslår ett utökat lokalt uppdrag. UR har dessutom ökat sina ambitioner inom bl.a. medie- och informationskunnighet (SOU 2018:50). Kommitténs förslag bereds i Regeringskansliet.

Riksdagen delar fortfarande regeringens bedömning att intäkterna från public service-avgiften i så hög grad som möjligt bör följa tilldelningen av medel till programföretagen. Avgiften bör justeras om det blir för stora skillnader mellan hur mycket medel som kommer in i systemet i relation till riksdagens beslut om medelstildelning till programföretagen.

Mot bakgrund av bl.a. pågående arbete finner utskottet ingen anledning att tillstyrka motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionerna

2018/19:1642 (SD) yrkande 3, 2018/19:1749 (M) yrkande 3, 2018/19:2862 (M) yrkandena 15 och 17, 2018/19:2904 (KD) yrkande 11 och 2018/19:2966 (SD) yrkande 1.

Sponsring av program

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sponsring av program, med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 4 (M, KD).

Motionerna

Lotta Finstorp m.fl. (M) anför i motion 2018/19:2862 yrkande 16 att sponsring för Sveriges Television AB (SVT) kraftigt bör begränsas i kommande sändningstillstånd. Motionärerna menar att det blir otydligt för tittarna när sponsring får förekomma i sändningar av 20 evenemang medan man i andra program täcker över varumärken på kläder m.m.

Roland Utbult m.fl. (KD) vill i motion 2018/19:2904 yrkande 12 att regeringen ser över möjligheterna till sponsring i SVT i kommande sändningstillstånd.

Bakgrund

Bestämmelser om sponsring finns i 7 kap. radio- och tv-lagen (2010:696). Här regleras att program som huvudsakligen handlar om nyheter inte får sponsras. Likaså finns bestämmelser om att sponsrade program inte får påverkas på ett sådant sätt att det inverkar på det redaktionella oberoendet hos leverantören av medietjänsten. Här regleras även när sponsringsmeddelanden får visas.

Villkor för reklam, sponsring och produktplacering specificeras ytterligare i 17–21 §§ sändningstillståndet för Sveriges Television AB 2014–2019. I 18 § anges att SVT inte får sända sådana sponsrade program där sponsorsbidraget direkt tillfaller SVT. Sponsringen får ta plats i samband med sportevenemang och arrangemang inom ramen för Europeiska radiounionen (EBU) eller arrangemang av liknande betydelse om det är en utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SVT är arrangör och programmet direktsänds till flera länder. Sponsring får enligt tillståndet förekomma i samband med högst 20 evenemang per år.

Sändningstillståndet definierar även indirekt sponsring. Med sådan avses program som framställs i samarbete med någon som har bidrag från utomstående för sin del av produktionen eller där SVT köpt visningsrätter till ett material med bidrag från utomstående alternativt om programmet har framställts inom ramen för åtaganden gentemot EBU med bidrag från

utomstående. Vid indirekt sponsrade program ska sträng restriktivitet gälla för de produktioner som vänder sig till barn under tolv år.

Sedan den 1 januari 2019 får företag, som har som sin huvudsakliga verksamhet att tillhandahålla spel och som har nödvändig licens enligt spellagen (2018:1138) sponsra ett program i en tv-sändning, sökbar text-tv eller beställ-tv (7 kap. 2 b § radio- och tv-lagen). I 15 kap. 5 § spellagen regleras att licenshavare som ingår avtal om sponsring ska säkerställa att logotyper samt namn på spelprodukter eller speltjänster inte förekommer på produkter som är avsedda att användas av personer under 18 år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Parlamentariska public service-kommittén i sina tilläggsdirektiv bl.a. fick i uppdrag att bedöma hur public services ansvar och oberoende påverkas när relationen till olika former av kommersiell verksamhet förändras (dir. 2017:73). Kommittén instämde i den rådande ståndpunkten att sponsring utgör ett undantag från den i övrigt icke-kommersiella verksamheten, vilket i grunden innebär att bolagen bör vara restriktiva i användningen av sponsring (SOU 2018:50). Kommittén bedömde att inga förändringar bör göras av sändningstillstånden när det gäller SR:s och SVT:s möjligheter att sända sponsrade program men att SVT bör sträva efter att minska publikens exponering för sponsorsskyltar. Bolagen bör också värna sin integritet gentemot kommersiella intressen genom att redovisa sponsringsverksamheten på ett öppet och transparent sätt. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottet följer utvecklingen av spelreklamen i stort utifrån lagtextens formulering om måttfullhet och vill därför understryka att det kan finnas risker för att spelande normaliseras när spelreklam dyker upp kring och i sändningar av folkära program. I sammanhanget noterar utskottet att SVT skärpt hållningen när det gäller sponsring från spelbolag. Från och med 2020 kommer spelbolag inte att kunna vara sponsorer för Melodifestivalen. SVT har också aviserat att de kommer att se över hur de ytterligare kan skärpa regelverket kring sponsring av sportevenemang.¹

Utskottet kommer att fortsätta att noga följa frågan om sponsring. Mot bakgrund av det arbete som pågår i Regeringskansliet med att utforma förslag om sändningstillstånd för programföretagen under perioden 2020–2025 finner utskottet ingen anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med motionsyrkandena.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:2862 (M) yrkande 16 och 2018/19:2904 (KD) yrkande 12.

---

¹ SVT beslutar om restriktiv hållning när det gäller sponsring från spelbolag, 2019-01-30. Hanna Stjärne, SVT-bloggen.

Konkurrensförhållanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konkurrensförhållanden för public services verksamhet gentemot andra medieaktörer med hänvisning till pågående arbete.

Motionerna

Edward Riedl (M) yrkar i motion 2018/19:872 att sändningstillståndet för Sveriges Television AB (SVT) bör ses över för att främja konkurrensen inom den svenska mediebranschen. Motionären anför bl.a. att gränsen för vad som är nyheter från dagspress och vad som är tv har blivit suddigare i och med den digitala tekniken. I motion 2018/19:1690 yrkar Edward Riedl (M) att regeringen bör göra en översyn av användandet av SVT:s licenspengar. Motionären menar att Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Television AB använder sina resurser för att direkt konkurrera med privata medieföretag på sociala medier och andra onlineplattformar för text- och bildbaserad journalistik, tv och interaktivitet med publiken.

I motion 2018/19:1191 yrkande 2 anför Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M) att public service inte bör konkurrera med kommersiella aktörer. Motionärerna menar att programföretagen inte konkurrerar på samma villkor som de kommersiella aktörerna då de inte är lika beroende av kommersiella intäkter.

I motion 2018/19:1691 yrkar Edward Riedl (M) att regeringen bör se över införandet av ett separat regelverk för programföretagens affärer med onlinetjänster. Motionären menar att SVT:s nyhetsrapportering på Facebook konkurrensmässigt ligger i en gråzon mot övriga aktörer. Motionären har ett liknande yrkande i motion 2018/19:1693 om att public services möjlighet att använda licenspengar till att konkurrera ut traditionella medier på plattformar som inte omfattas av sändningstillståndet bör ses över.

Martin Kinnunen (SD) anför i motion 2018/19:2966 yrkande 2 att public service inte ska konkurrera med privata aktörer. Motionären menar att det inte är rimligt att skattebetalarnas pengar läggs på medieproduktioner som redan tillgängliggörs på marknaden eller skulle produceras utan medverkan från public service.

Bakgrund

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att överväga en förändring som gör det möjligt för programföretagen att inom ramen för nuvarande reglering få tillgodoräkna sig verksamhet på internet som en del av public service-uppdraget (bet. 2013/14:KrU3, rskr. 2013/14:60). Regeringen bedömer i sin skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under

2018 (skr. 2018/19:75) att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Regeringen refererar till att den parlamentariska public service-kommittén föreslagit att tillståndsvillkoren i huvudsak ska uppfyllas i marknätet men att ett visst tillgodoräknande ska kunna göras för verksamhet som bedrivs på internet (SOU 2018:50). Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Vidare anför regeringen att beslut fattades i juni 2018 om direktiv till en grundlagsutredning som bl.a. ska överväga om det finns skäl att möjliggöra villkor för public service som är oberoende av om sändningen eller tillhandahållandet sker genom tråd eller på annat sätt (dir. 2018:51). Uppdraget ska redovisas senast den 26 augusti 2020.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att den parlamentariska public service-kommittén i sina tilläggsdirektiv (dir. 2017:73) fick i uppdrag att bedöma hur public services ansvar och oberoende påverkas när relationen till olika former av kommersiell verksamhet förändras. Kommittén konstaterar i sitt slutbetänkande (SOU 2018:50) att de senaste årens medieutveckling har medfört en mer påtaglig konkurrenssituation mellan programföretagen och kommersiella nyhetsmedier. Kommittén föreslår därför att SR och SVT i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmedieaktörers konkurrensförutsättningar och fokusera sin nyhetsverksamhet på att tillhandahålla ljud respektive rörlig bild. Enligt kommittén anses det generellt vara mindre kontroversiellt att public service tillhandahåller radio- eller tv-program, webbexklusiva eller ej, på sina egna onlineplattformar. Kommittén föreslår därför en ny definition av programföretagens kärnverksamhet till att även omfatta tillhandahållanden av radio- eller tv-program på egna plattformar online, oavsett om de sänds simultant med marknätssändning eller webbexklusivt. Såväl olika playtjänster som direktsändningar över internet föreslås ingå i begreppet så länge onlineutbudet utformas efter samma principer som marknätutbudet, dvs. med fokus på mångsidighet och ansvar för sådant innehåll som ger ett tydligt mervärde i det samlade medieutbudet. Parlamentariska public service-kommitténs uppfattning är att public service inte ska styras av en önskan att maximera antalet tittare eller lyssnare utan i stället se till hela publikens behov och intressen för att på så vis kunna vara relevant för alla.

Utskottet noterar vidare att kommittén föreslog att den s.k. förhandsprövningen skulle begränsas till nya tjänster av större betydelse och väsentliga ändringar av befintliga tjänster inom ramen för den kompletterande verksamheten. Kommittén bedömde att en sådan ändring skulle öka systemets legitimitet genom att lägga fokus på tjänster utanför kärnuppdraget, vars marknadsstörande effekter behöver vägas mot hur nödvändiga de är för att uppfylla public service-förpliktelseerna. Enligt kommittén förutsätter detta att SVT inte lanserar nya tjänster inom kärnverksamheten som stör marknaden på

ett oproportionerligt sätt, t.ex. nya webbkanaler som enbart fokuserar på tydligt kommersiellt gångbart innehåll som talangjakter eller premiumsport.

Utskottet finner inga skäl att föregripa beredningen av den parlamentariska public service-kommitténs förslag i Regeringskansliet eller Grundlagsutredningens kommande betänkande. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2018/19:872 (M), 2018/19:1191 (M) yrkande 2, 2018/19:1690 (M), 2018/19:1691 (M), 2018/19:1693 (M) och 2018/19:2966 (SD) yrkande 2.

Ägandeförhållanden

Utskottets förslag i korthet

programbolag med hänvisning till regleringen på området.
Jämför reservation 5 (SD).

Motionerna

I motion 2018/19:401 yrkande 3 anför Markus Wiechel (SD) att programföretagens ägardirektiv ska förtydligas för att programföretagen inte ska konkurrera med den kommersiella verksamheten. I samma motion yrkande 4 vill motionären utreda en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud. Martin Kinnunen har ett liknande förslag i motion 2018/19:2966 yrkande 3. Motionären vill att regeringen utreder en försäljning av Sveriges Radio P3 (SR P3) och Sveriges Television AB genom förtydligade ägardirektiv i sändningstillstånden så att programföretagen inte konkurrerar med kommersiell verksamhet.

Aron Emilsson m.fl. (SD) anför i motion 2018/19:1642 yrkande 2 att möjligheterna att slå samman public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format bör ses över. Motionärerna menar att det kommer att bli otidsenligt att ha separata programföretag för olika format. Även Markus Wiechel (SD) yrkar i motion 2018/18:401 yrkande 2 på en hopslagning av programföretagen på en alltmer digitaliserad marknad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona vikten av programföretagens självständighet och integritet. Utskottet menar därför att rådande ordning där Förvaltningsstiftelsen för SR, SVT och UR äger de tre programföretagen är ändamålsenlig. Förvaltningsstiftelsens huvudsakliga uppgifter är att utse styrelserna i programföretagen, med undantag av verkställande direktörer och arbetstagarrepresentanter, ta ställning till programföretagens årsredovisningar och besluta om ansvarsfrihet. Ledamöter i regeringen och anställda i Regeringskansliet samt styrelseledamöter och anställda i programföretagen får inte vara styrelseledamöter. Regeringen utser ordförandena medan övriga ledamöter utses av regeringen efter förslag från riksdagspartierna. Utskottet

vill i sammanhanget lyfta fram den viktiga förändring som kommer att införas fr.o.m. sändningstillståndet för perioden 2020–2025. En ändring i stiftelseförordnandet kommer att innebära att den som är verksam som riksdagsledamot inte får vara styrelseledamot i förvaltningsstiftelsen (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24). En styrelseledamot som blir invald i riksdagen bör likaså avsäga sig sitt styrelseuppdrag. På samma sätt bör rådande praxis att verksamma riksdagsledamöter inte utses till ledamöter i programföretagens styrelser införas i programföretagens bolagsordningar. Utskottet noterar att en sådan förändring beslutas av förvaltningsstiftelsen efter medgivande från regeringen.

Utskottet menar att nuvarande ägarfunktion tillsammans med kommande förändringar i styrelserepresentationen skapar förutsättningar för att säkerställa public service med hög integritet.

Utskottet menar vidare att programverksamheten gynnas av att det finns tre programföretag i Sverige. Ljud och rörlig bild är själva basen för programföretagens verksamhet, och det krävs olika kompetenser för att skapa en programverksamhet med hög kvalitet. Fler aktörer ger fler perspektiv och nya möjligheter för både samarbete och fördjupning kring de olika medieformerna. SR:s Ljudet i fokus, SVT:s arbete med Öppet arkiv och UR:s arbete med att utveckla sin journalistik för yngre och barn är några exempel där programföretagen både förädlar sin huvudsakliga medieform och finner gemensamma beröringsytor.

Utskottet finner därför inga skäl att tillstyrka motionsyrkandena ovan och avstyrker motionerna 2018/19:401 (SD) yrkandena 2–4, 2018/19:1642 (SD) yrkande 2 och 2018/19:2966 (SD) yrkande 3.

Journalistiskt uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ökad lokal journalistisk närvaro bland programföretagen och ökade möjligheter att sprida sitt journalistiska material, med hänvisning till befintlig lagstiftning inom upphovsrättsområdet och pågående arbete.

Jämför reservation 6 (C).

Motionerna

Edward Riedl (M) yrkar i motion 2018/19:870 på att regeringen utreder möjligheten att få ut fler journalister till lokala public service-redaktioner. Motionären menar att lokala redaktioners nyhetsjournalistik behöver stärkas för att den granskande journalistiken inte ska vara koncentrerad till Stockholm. Motionären har ett liknande yrkande i motion 2018/19:1694 om att se över möjligheterna att främja rikstäckande public service och motverka centralisering av programföretagen.

I motion 2018/19:2460 yrkar Lars Beckman (M) på att förutsättningarna för att upphandla delar av radio- och tv-programmen i allmänhetens tjänst utreds. Motionären menar att tiden är mogen för att staten upphandlar delar av samhällsprogram och nyhetsförmedling i radio och tv i Sverige genom att politiker beslutar om kriterier och mediebolagen kan lägga anbud i fri konkurrens.

Per Lodenius m.fl. (C) anför i motion 2018/19:2446 yrkande 22 att regeringen bör se över förutsättningarna för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB att så långt som det är möjligt tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning. Motionärerna menar att den begränsning som i dag råder för användningen av det egenproducerade materialet till egna kanaler begränsar möjligheten för public service att präglas av folkbildningsambitioner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att SR:s och SVT:s nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. SVT ska även sända regionala nyhetsprogram. Utskottet noterar i sammanhanget att SR och SVT har stort fokus på just nyhetsförmedlingen och sina samarbeten med andra journalistiska aktörer. SVT har nu nyhetsredaktioner på 37 orter, och enligt SVT:s public service-redovisning för 2018 har de lokala redaktionerna ökat sin nyhetsproduktion med 1 000 timmar de senaste sex åren. SR tar i sin public service-redovisning för 2018 upp P4 som Sveriges största radiokanal med ca 3,2 miljoner lyssnare (12–79 år) om dagen och att man inlett ett förändringsarbete med att utveckla lokalt granskande journalistik. Båda programföretagen använder sig av pushnotiser för att leda lyssnaren till lokal nyhetsbevakning. Utskottet menar att de två programföretagen bedriver utvecklingen av sin rikstäckande nyhetsförmedling på ett ansvarfullt sätt.

Vad gäller yrkandet om ökad möjlighet för programföretagen att tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning kan utskottet konstatera att lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är tillämplig och att programföretagens anslagsvillkor i dagsläget täcker kärnverksamheten, dvs. produktion och sändning av radio- och tv-program. Den senare frågan är under utredning och programföretagen har till uppgift att förhandla med upphovsrättshavare för att kunna visa program på digitala tjänster. Utskottet ser ingen anledning att förekomma pågående arbete som kan ha inverkan på yrkandet.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:870 (M), 2018/19:1694 (M), 2018/19:2446 (C) yrkande 22 och 2018/19:2460 (M).

Nordiskt samarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mer samverkan och samarbete med nordiska programföretag, med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 7 (SD).

Motionerna

I motion 2018/19:339 vill Markus Wiechel (SD) yrkande 4 att regeringen verkar för mer samverkan mellan nordiska programföretag inom public service. Motionären menar att ett enhetligt programföretag alternativt ett starkare samarbete mellan dessa företag i de nordiska länderna kan bidra till nordisk integration och lägre kostnader.

Aron Emilsson m.fl. (SD) föreslår i motion 2018/19:1642 yrkande 4 ett djupare samarbete i nyhetsrapporteringen mellan de nordiska länderna. Syftet är att säkra medborgarnas tillgång till en ännu mer nyanserad informationsförmedling som förhoppningsvis också kan ha en positiv inverkan på övriga mediers nyhetsrapportering och stärka trovärdigheten för hela mediasektorn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Television AB (SVT) på ett tillfredsställande sätt uppfyller sina respektive uppdrag att stärka den nordiska kulturgemenskapen.

Utskottet vill bl.a. lyfta fram samarbetet mellan de nordiska programföretagen (Nordvision) som syftar till att stärka public service i Norden och som bl.a. rymmer kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt utväxling och samproduktion av program. De nordiska programföretagen inom televisionen lanserade också under 2018 det nya dramasamarbetet Nordic 12 som syftar till att ytterligare stärka det nordiska dramat genom fler samarbeten och bättre tillgång för den nordiska publiken. SR har både strategiskt kunskapsutbyte mellan de verkställande direktörerna och kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom bl.a. omvärldsanalys, programutveckling, kompetensutveckling och distribution. Sameradion samsänder och återutsänder nyheter, aktualiteter och kulturprogram med NRK och YLE Sápmi. SR:s Utrikeskorrespondenterna sänds ofta i NRK och i Svenska YLE.

Utskottet välkomnar också i sammanhanget Nordiska ministerrådets engagemang och det expertmöte om kvalitetsjournalistik i Norden som man arrangerade tillsammans med Nordicom vid Göteborgs universitet under 2018.

Utskottet finner inga skäl att tillstyrka motionsyrkandena enligt ovan. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:339 (SD) yrkande 4 och 2018/19:1642 (SD) yrkande 4.

Det svenska språkets ställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om det svenska språkets ställning med hänvisning till regleringar i sändningstillstånden för perioden 2014–2019 och till språklagen (2009:600).

Motionen

Runar Filper (SD) vill i motion 2018/19:1351 yrkande 1 att regeringen stärker och återtar det svenska språkets ställning i statliga medier. Motionären tar Melodifestivalen och Svensktoppen som två exempel på program där bidragen inte längre behöver framföras på det svenska språket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att de tre programföretagen enligt sina sändningstillstånd 2014–2019 har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågorna ska beaktas i verksamheten. Det är även värt att i sammanhanget lyfta fram språklagens (2009:600) bestämmelser om svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. Lagen innehåller även bestämmelser om det allmännas ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk samt om språkanvändning i offentlig verksamhet och i internationella sammanhang.

Utskottet noterar vidare att Sveriges Television AB uppger i sin public service-redovisning för 2018 att 74 procent av ca 22 000 sändningstimmar var på svenska. Språkvården vid SR är rådgivande och agendasättande i språkfrågor för samtliga tre programföretag. SR delar också årligen ut ett språkpris till medarbetare som främjat det talade språkets utveckling inom lokala program på svenska, riksprogram på svenska och program på andra språk än svenska.

Utskottet finner ingen anledning att rikta ett tillkännagivande till regeringen i enlighet med yrkandet och avstyrker därmed motion 2018/19:1351 (SD) yrkande 1.

Representation i programföretagens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om kriterier för representation i programföretagens verksamhet med hänvisning till regleringar i sändningstillstånden för perioden 2014–2019.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

I motion 2018/19:1642 anför Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 7 att kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier inte är konstruktivt. Motionärerna är kritiska till att sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation och menar att ett närmare nordiskt nyhetssamarbete borde vara en bättre metod för breddad kompetens och fler perspektiv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet menar att nuvarande uppdrag till programföretagen, som innebär att verksamheten ska utmärkas av hög kvalitet med nyskapande form och innehåll ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv, skapar förutsättningar för att public service ska kunna producera och tillhandahålla program som är relevanta för alla. Härtill kan läggas uppdraget att sända program om och från de nordiska grannländerna för att stärka den nordiska kulturgemenskapen (se ovan).

Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:1642 (SD) yrkande 7.

Reservationer

1. Uppdrag till public service, punkt 1 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 1,
bifaller delvis motionerna
2018/19:1692 av Edward Riedl (M) och
2018/19:1749 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motion
2018/19:1191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)
yrkandena 1, 3 och 4.

Ställningstagande

Public service, tillsammans med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, är grundbultar i vårt mediasystem och i förlängningen i vår demokrati. Utifrån Sverigedemokraternas socialkonservativa och nationalistiska utgångspunkt är det av yttersta vikt att det finns en medial aktör som skapar kvalitetsinnehåll på svenska språket, har till uppdrag att spegla hela vårt land och vara tillgänglig för samtliga medborgare oavsett enskilda medborgares fysiska förutsättningar.

De senaste åren har public services vara eller inte vara debatterats frekvent. Många upplever att programföretagen de senaste åren brustit i sitt uppdrag om saklig informationsförmedling och opartiskt innehåll. Trots fortsatt höga förtroendesiffror ser vi oroligt på det vikande förtroendet bland allt fler grupper och utmaningen i att behålla förtroendet hos nya generationer med tanke på förändrade medievanor.

Mediesystemet blir starkt av en tredje statsmakt som inte enbart granskar den offentliga makten utan även granskar och sporrar varandra till högre kvalitet och saklighet i sin rapportering och granskning. Public service har en viktig roll i denna sammansättning av medier. Därför är det oerhört oroande med bristerna i saklighet och opartiskhet som vi kunnat se i programföretagens innehåll. För att uppnå en högre trovärdighet för public service behöver public service-systemet reformeras.

Vi vill därför att regeringen gör en översyn av public service och dess kringliggande system och lämnar förslag om hur vi kan konstruera ett nytt och modernare public service-system med starka inbyggda mekanismer som, i den mån det går, ger grunden för en opartisk medieaktör.

2. Balansering av medlen på public service-kontot, punkt 3 (M)

av Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M), Viktor Wärnick (M) och John Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Efter utredning av en parlamentarisk kommitté antog riksdagen i november 2018 en ny modell för finansiering av public service (prop. 2017/18:261, bet. 2018/19:KrU2, rskr. 2018/19:24). I korthet innebär detta att public service hädanefter kommer att finansieras genom en avgift som tas ut via skattsedeln. Vi står i grunden bakom modellen, dock med ett antal starka synpunkter på hur den bör utvecklas och förbättras. Vi beklagar också att finansieringen och regleringen av public service inte utreddes i en samlad process.

En förändrad finansieringsmodell för public service måste upplevas ha hög legitimitet hos befolkningen för att vara långsiktigt hållbar. Nuvarande finansieringsmodell innebär att det finns en möjlighet att det byggs upp ett överskott på public service-kontot, om intäkterna överstiger den medelstildelning som anges i sändningstillståndet.

För att komma till rätta med risken för att stora överskott byggs upp vill vi att regeringen ger förslag som innebär att tillgångarna på public service-kontot balanseras årligen och ger en automatisk justering av public service-avgiften.

3. Sänkt public service-avgift, punkt 4 (M, KD)

av Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M), Roland Utbult (KD), Viktor Wärnick (M) och John Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 17 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 11.

Ställningstagande

Med den public service-avgift som riksdagen röstat igenom blir det för de flesta hushåll ingen eller liten skillnad i kostnad jämfört med tidigare. Samtidigt innebär det lättnader eller förenklingar för personer med väldigt små eller inga marginaler.

I det dåvarande finansieringssystemet avsattes en del av radio- och tv-avgiften för Radiotjänst i Kiruna AB:s (Rikab) kostnader för att administrera radio- och tv-avgiften och utföra avgiftskontroll.

För att säkra en långsiktigt hållbar finansieringsmodell med hög legitimitet bland befolkningen vill vi att de medel som frigörs när Rikab läggs ned används för att sänka public service-avgiften.

4. Sponsring av program, punkt 6 (M, KD)

av Annicka Engblom (M), Ann-Britt Åsebol (M), Roland Utbult (KD), Viktor Wärnick (M) och John Weinerhall (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M) yrkande 16 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 12.

Ställningstagande

Public service ska stå oberoende från såväl politisk som kommersiell påverkan. En grundprincip i sändningstillstånden är därför att programföretagen inte får sända reklam och sådana sponsrade program där sponsorsbidraget har tillfallit programföretagen direkt. Trots detta finns ett undantag för Sveriges Television AB (SVT) att sponsring får förekomma vid högst 20 evenemang per år för att SVT ska kunna sända attraktiva sportevenemang som förutsätter sponsring. Att SVT får sända 20 sponsrade evenemang per år kan tyckas rimligt, men i realiteten innebär det betydligt mer. Varje evenemang kan innehålla ett större antal enskilda sändningar. Detta är i grunden ett problem. Att man i en sändning täcker över varumärken på kläder och skyltar för att i nästa mata ut uttalade sponsringsinslag riskerar att

skada bolagets trovärdighet och rimmar illa med kravet om kommersiellt oberoende.

För att ytterligare stärka förtroendet för programföretagens oberoende vill vi att regeringen ser över möjligheterna att i kommande sändningstillstånd begränsa möjligheterna till sponsring för SVT så att sponsring endast sker i undantagsfall.

5. Ägandeförhållanden, punkt 8 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:401 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2 och

2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 2 och

avslår motionerna

2018/19:401 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 3 och 4 samt

2018/19:2966 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi ser omfattande förändringar i vår mediekonsumtion och i mediebolagens innehåll. Mediebolagen specialiserar sig numera inte enbart på ett format, utan trenden är att mediebolag sysslar med såväl tv och radio som textbaserat medieinnehåll. För att programföretagen ska vara relevanta i framtidens mediesfär måste de anpassa sig efter denna utveckling.

Vi vill därför att regeringen ser över möjligheten att sammanföra Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB till ett programföretag som sysslar med samtliga format.

6. Journalistiskt uppdrag, punkt 9 (C)

av Per Lodenius (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 22 och
avslår motionerna
2018/19:870 av Edward Riedl (M),
2018/19:1694 av Edward Riedl (M) och
2018/19:2460 av Lars Beckman (M).

Ställningstagande

Public service spelar en stor roll för spegling av hela landet och behövs sida vid sida med de privata aktörerna för en mångfald av perspektiv. Ett fortsatt brett uppdrag för public service är centralt för att utbudet ska fortsätta att vara relevant för många i Sverige. Vi lever i en tid med ett alltmer differentierat medieutbud och tidningar under ekonomisk press. Samtidigt finansierar vi public service-medierna SVT, SR och UR med lagreglerad public service-avgift.

Enligt sändningstillstånden ska programföretagen präglas av folkbildningsambitioner. Genom att begränsa användningen av det producerade materialet till egna kanaler begränsas de folkbildande ambitionerna och möjligheterna.

För att öka allmänhetens och andra mediers användning av det public service-material som Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) producerar behövs en förändring av deras öppenhet och tillgänglighet. Med nya digitala verktyg finns goda möjligheter att få mer public service utan extra kostnader.

Jag vill därför att regeringen ser över förutsättningarna för att SVT, SR och UR, så långt som det är möjligt, ska kunna tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning.

7. Nordiskt samarbete, punkt 10 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och
Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 4 och
bifaller delvis motion
2018/19:339 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi föreslår ett djupare samarbete i nyhetsrapporteringen mellan de nordiska länderna. Vi ser framför oss en sorts referentgranskningssystem de nordiska länderna emellan där de olika ländernas programföretag samordnar tillfällena för att ge varandra konstruktiv kritik. På så sätt kan de olika ländernas programföretag dela med sig av sina styrkor och minska risken för ensidig rapportering. Vår vision med detta system är att säkra medborgarnas tillgång till en ännu mer nyanserad informationsförmedling där viktiga ämnen inte faller i skymundan. Vår förhoppning är att denna åtgärd kan ha en positiv påverkan på övriga mediers nyhetsrapportering och på så vis stärka trovärdigheten för hela mediesektorn.

Vi vill att Sverige initierar ett samtal för att se över möjligheterna till ett närmare samarbete så att respektive land därefter ska kunna ge sina programföretag direktiv att tillsammans med lämplig aktör utreda formerna för ett sådant samarbete. Förslaget ska resultera i ett system där man gemensamt kan föra fram konstruktiv kritik till varandra. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

8. Representation i programföretagens verksamhet, punkt 12 (SD)

av Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Ofta föreslås etnisk och sexuell representation som ett verktyg för att bredda medierapportering och mångfald. Man utgår från att personer med olika ursprung, genom sin härkomst, kan ge nya perspektiv i debatten.

Vi anser att denna form av mångfaldsambition inte är konstruktiv. En persons förmåga att lyfta fram perspektiv påverkas inte alltid eller enbart av hans eller hennes etnicitet eller sexuella läggning och vi tycker att det är högst tveksamt att denna typ av åtgärd skulle bredda debattklimatet och säkra en mångfasetterad rapportering. Av den anledningen är vi kritiska till att man i sändningstillståndet fäster vikt vid könsfördelning och etnisk representation. Kompetens måste vara primärt fokus framför kvotering av olika slag. Ett exempel kan vara ett närmare nordiskt nyhetssamarbete med varierande

perspektiv för att bredda kompetens och infallsvinklar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Finansieringsform, punkt 5 (SD)

Angelika Bengtsson (SD), Jonas Andersson i Linköping (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

För Sverigedemokraterna är det självklart och viktigt att public service finns då det är att betrakta som ett allmänintresse och en viktig pelare i ett demokratiskt samhälle. Programföretagen ska fortsätta att arbeta med att förmedla kvalitativ samhällsinformation, ha ett brett utbud av svensk och nordisk film- och tv-produktion för svenska folket samt vara en aktör som främjar svenska språket och belyser svensk kultur i sina produktioner. Utöver det har programföretagen även ett särskilt viktigt uppdrag att säkerställa att betydelsefull information når hela befolkningen vid krissituationer. Det är därför också viktigt att de får de resurser de behöver för att kunna utföra det uppdrag som ålagts dem.

Sedan 2015 har Sverigedemokraterna förespråkat en översyn av finansieringen av public service med ett skattebaserat system likt begravningsavgiften som sin utgångspunkt, dvs. att intäkten bör vara anpassad efter faktiska kostnader.

Ett sådant system kräver hög tilltro och trovärdighet, vilket vi menar ställer avsevärt högre krav på programverksamheten än den föregående finansieringsmodellen. Fram till den 31 december 2018 var det möjligt att ”rösta med fötterna”, dvs. avstå från att äga en tv och på så vis avstå från att vara med och finansiera public service om man kände sig missnöjd med programföretagens prestation. Vi menar att det blir allt viktigare att man känner förtroende för verksamheten och innehållet nu när den nuvarande finansieringsmodellen har tagit bort möjligheten att aktivt välja bort public service.

Vi har länge ansett att man måste göra mer för att säkerställa opartiskhet och saktighet och att medborgarna känner tillit till public service. Med tanke på teknik- och medieutvecklingen tror vi fortfarande att ett skattebaserat avgiftssystem är en bättre lösning på lång sikt än en radio- och tv-avgift som utgick från tv-innehav.

Vi hade önskat att man före införandet av public service-avgiften hade tillgodosett förslag om att stärka oberoendet, saktigheten och förtroendet mot bolagen som ligger i vår politiska linje. Lösningen kom inte på plats innan en reform av public service-systemet ägde rum.

Vi känner oss inte helt tillfreds med de förslag som lagts fram och beslut som fattats och väljer därför att ha ett särskilt yttrande i frågan som ska ses som en röstförklaring.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:339 av Markus Wiechel (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan nordiska public service-bolag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:401 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hopslagning av public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förtydligade ägardirektiv till public service-bolagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en försäljning av vissa delar av public service för ett smalare utbud och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:870 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att få ut fler journalister till lokala public service-redaktioner ute i landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:872 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över SVT:s sändningstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1191 av Maria Stockhaus och Camilla Waltersson Grönvall (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa grundförutsättningarna för public service, dvs. dess oberoende och självständighet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service inte bör konkurrera med kommersiella aktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service-uppdraget som sådant bör renodlas och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen framöver ska sträva efter att formulera public service-bolagens uppdrag på ett sätt som inte begränsar deras uppdrag till specifika tekniska distributionskanaler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1351 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och återta det svenska språkets ställning i statliga medier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1642 av Aron Emilsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en större utredning för en modernisering av public service som system och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att slå samman public service-bolagen till ett bolag som sysslar med samtliga format, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om finansiering av public service och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt samarbete och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvotering och representationstillsättning utifrån ovidkommande yttre kriterier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1690 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av användandet av SVT:s licenspengar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1691 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett införande av ett separat regelverk för public service-företagens affärer med onlinetjänster och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1692 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en granskning av och förtydliga regelverket kring SVT:s sändningstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1693 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över public services möjlighet att använda licenspengar till att konkurrera ut traditionella medier på plattformar som inte omfattas av sändningstillståndet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1694 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att främja en rikstäckande public service och motverka centralisering av public service-företagen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1749 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bättre granskning för public service och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka verksamheter som ska ligga inom public services uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ekonomin för public service och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2446 av Per Lodenius m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion så långt det är möjligt ska tillgängliggöra sitt journalistiska public service-material för fri användning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2460 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningen för att upphandla delar av tv- och radioprogrammen i allmänhetens tjänst och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2862 av Lotta Finstorp m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att tillgångarna på public service-kontot balanseras årligen samt justeras automatiskt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd kraftigt begränsa möjligheterna till sponsring för SVT och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medel som frigörs när Radiotjänst i Kiruna AB läggs ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medel som frigörs när Radiotjänst i Kiruna AB läggs ned bör användas för att sänka avgiften för avgiftsbetalarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i kommande sändningstillstånd se över möjligheterna för sponsring till SVT och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2966 av Martin Kinnunen (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service ska finansieras inom ramen för statsbudgeten och inte genom skatt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att public service inte ska konkurrera med privata aktörer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försäljning av SVT och Sveriges Radio P3 bör utredas och tillkännager detta för regeringen.